

Η ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ

» Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ

Στην ΕΕ των 15, μόλις το ένα τρίτο του συνόλου των ερευνητών ήταν γυναίκες το 2001. Μάλιστα, σε επιστημονικά, κοινωνικά και οικονομικά προηγμένες χώρες, όπως πχ, η Γερμανία, η Ελβετία ή η Αυστρία, το μερίδιο των γυναικών επί του συνόλου των ερευνητών δεν ξεπερνούσε το 25%. Εξω από τα σύνορα της ΕΕ, η κατάσταση ήταν χειρότερη στην Ιαπωνία, όπου το αντίστοιχο ποσοστό μόλις και μετά βίας έφτανε στο 10,2%.

Αντίθετα, η «ταπεινή» Ελλάδα, που έχουμε συνηθίσει να τη βλέπουμε ουραγό μεταξύ των 15 σε αρκετούς από τους αναπτυξιακούς δείκτες της ΕΕ, αποτελεί σε αυτό το πεδίο παράδειγμα προς μίμηση (ούσα πρώτη ανάμεσα στους 15 και μεταξύ των βέλτιστων στους 25).

Συγκεκριμένα, **το 2001 η χώρα μας κατατασσόταν έβδομη στην πρώτη δεκάδα μεταξύ των «25» σε ό,τι αφορά το μερίδιο των γυναικών επί του συνόλου των ερευνητών (40,9%)**. Στην πρώτη θέση της λίστας βρισκόταν με μεγάλη διαφορά η Λετονία, (52,7%) και ακολουθούσαν κατά σειρά η Λιθουανία (47,0%) και η Πορτογαλία (46,6%). Στη δέκατη τέταρτη θέση κατατασσόταν η Κύπρος, με ποσοστό 29,3% (σύμφωνα με πρόσφατη ανακοίνωση της Κομισιόν, με τίτλο «Towards a European Research Area, Science, Technology and Innovation: Key Figures 2003-2004»).

Ωστόσο, ακόμη και στη χώρα μας, που δείχνει να τα πηγαίνει καλά σε αυτό το πεδίο, οι άνδρες φαίνεται ότι είναι πολύ πιο ευνοημένοι σε ό, τι αφορά την επαγγελματική τους αποκατάσταση. **Από το σύνολο των 22.799 ανδρών και γυναικών, που είχαν καταγραφεί ως απασχολούμενοι σε κάποιο πεδίο επιστημονικής δραστηριότητας στην Ελλάδα το 2001, λιγότεροι από τους μισούς 10.471 - εργάζονταν με πλήρες ωράριο (ανεξαρτητής φύλου). Και από τους λίγους «τυχερούς», που είχαν τη δυνατότητα να δουλεύουν "full time", μόνο οι 4.688 ήταν γυναίκες και οι 5.874 άνδρες.**

» ΑΓΩΝΑΣ ΔΡΟΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ

Αν και η σημερινή κατάσταση δεν είναι η καλύτερη δυνατή, ωστόσο ο δρόμος για τη βελτίωσή της έχει πλέον ανοίξει. Η ΕΕ και τα κράτη-μέλη της γνωρίζουν καλά ότι πρέπει να αντιμετωπισθεί το θέμα της αριθμητικά περιορισμένης εκπροσώπησης των γυναικών στην Έρευνα και την Ανάπτυξη (E & A) για να αξιοποιηθούν κατά το βέλτιστο τρόπο οι ανθρωπίνι πόροι που δραστηριοποιούνται στην έρευνα.

Η αξιοποίηση του ταλέντου των γυναικών ερευνητών θα είναι κρίσιμης σημασίας για την επίτευξη του στόχου που τέθηκε στη Λισαβόνα, για την αύξηση των επενδύσεων έρευνας και ανάπτυξης στο 3% του κοινοτικού ΑΕΠ μέχρι το 2010 (και την ανάδειξη της ΕΕ στην πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης παγκοσμίως, στο ίδιο διάστημα).

Όπως έχει τεκμηριωθεί στην τρίτη ευρωπαϊκή έκθεση σχετικά με τους επιστημονικούς και τεχνολογικούς δείκτες, το 2001, η αριθμητικά περιορισμένη εκπροσώπηση των γυναικών στην E&A είναι αποτέλεσμα διαφορετικών σύνθετων παραγόντων, που συνδυάζουν συγκεκριμένες, αλλά συσσωρευμένες, μορφές διακριτικής μεταχείρισης, και ως εκ τούτου απαιτούν διαφορετικούς τρόπους δράσης.

Η πρόσληψη, η διαρκής απασχόληση και προώθηση των γυναικών στην έρευνα απαιτούν καινοτόμες πρακτικές όσον αφορά την αξιολόγηση των επιδόσεων και τα συστήματα αμοιβής. Για να «δλεαστούν» οι γυναίκες να εισέλθουν στον ερευνητικό τομέα, θα πρέπει η σταδιοδρομία στην E&A να παύσει να θεωρείται ως ανασταλτικός παράγοντας για την απόκτηση οικογένειας (ανασταλτικός παράγοντας που εξακολουθεί να ισχύει αποκλειστικά για τις γυναίκες). Εξάλλου, «πρέπει να αναγνωρίζονται τα επιτεύγματα των γυναικών και να μην τους ασκείται υπερβολική πίεση να υπερκεράσουν τους άνδρες συναδέλφους τους», όπως υπογραμμίζεται σε σχετική ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η συγκρότηση δικτύων και η επίβλεψη από έμπιστους καθοδηγητές είναι επίσης σημαντικοί μηχανισμοί για να υποστηριχθούν οι γυναίκες ερευνητές κα-

τά τη σταδιοδρομία τους. Οι επιχειρήσεις και οι ερευνητικοί οργανισμοί πρέπει να προωθήσουν τις ορθές πρακτικές, όπως τα ευέλικτα ωράρια εργασίας, σταδιοδρομίες διπλής κατεύθυνσης, «ημερίδες για κορίτσια», κλπ.

Πέραν των ειδικών μέτρων, έχει ιδιαίτερη σημασία να αναλυθούν οι σταδιοδρομίες των ερευνητών υπό το πρίσμα των διαφορών μεταξύ των δύο φύλων. Αυτό προϋποθέτει ότι θα αναγνωρισθούν και θα ληφθούν υπόψη οι διαφορετικές επιπτώσεις που έχουν στους άνδρες και τις γυναίκες ερευνητές τα χαρακτηριστικά διάρθρωσης της σταδιοδρομίας στην E&A.

«Αυτό αληθεύει επίσης όταν μελετάται ο τρόπος για να καταστεί ελκυστικότερη η επιστήμη στους νέους σε μικρή ηλικία: η μεγιστοποίηση της ελκυστικότητας της επιστήμης απαιτεί ευρεία κλίμακα προσεγγίσεων ώστε να κινηθεί το ενδιαφέρον τόσο των αγοριών όσο και των κοριτσιών. Τούτο επιδιώκεται με την ένταξη της διάστασης του φύλου, και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η διάσταση του φύλου έχει το δυναμικό να οδηγήσει όχι μόνον σε πραγματική ισότητα μεταξύ των φύλων, αλλά και να ανοίξει νέες προοπτικές», καταλήγει η Κομισιόν.

**Η έκδοση της Eurostat "Statistics in Focus" με τίτλο «Γυναίκες, επιστήμη και τεχνολογία: Εκτιμώντας την πρόσφατη πρόοδο προς την ισότητα των δύο φύλων» είναι διαθέσιμη σε μορφή PDF στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση:*

http://europa.eu.int/comm/research/science-society/women/wssi/publications_en.html

**Παλαιότερες εκδόσεις ή ανακοινώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που αναφέρονται στο παρόν αφιέρωμα, μπορούν επίσης να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα της Ένωσης (<http://europa.eu.int>), όπου υπάρχουν διαθέσιμες κυρίως στην αγγλική ή τη γαλλική γλώσσα ■*

Επιμέλεια αφιερώματος: Αλεξάνδρα Γούτα